

Davek na svobodo

Osvobodilni fronti je v začetku primanjkovalo denarja za dejavnost. Tone Tomšič, organizacijski sekretar KPS se je domislil, da bi člani vodstva fronte in partije obiskali bogatejše meščane, trgovce, obrtnike in druge, ki se sicer niso upali vključiti v OF, so ji pa bili naklonjeni in bi osvobodilno gibanje podprli, vsaj denarno. Ada Krivic pravi, da je kmalu po obiskih začel pritekati denar v večjih količinah in to lire, marke in kune.

Redno zbiranje denarnih sredstev za potrebe narodnoosvobodilnega gibanja je OF zaupala svojim odborom OF, od katerih je vsak imel svojega blagajnika. Denar so pridobivali s prostovoljnimi prispevki, z narodnim davkom, ki ga je bil dolžan plačevati vsak Slovenec, ki je imel lastne dohodek, in to od ene lire do 10% čistega dohodka, odvisno od premoženjskih razmer. Narodni davek in 5% posojilo svobode, tretjo obliko zbiranja sta bila obvezni, vendar za neupoštevanje tega niso bile predvidene kazni. Posojilo svobode so od aprila 1942 uporabljali za pomoč pogorelcem, predvsem na osvoboje nem ozemlju, kjer je bilo več požigov in za pomoč žrtvam fašističnega nasilja: družinam tistih pripadnikov osvobodilnega gibanja, ki so bili v partiza-

nih, zaporih in internacijah ali pa so bili ubiti oziroma padli.

Nižji odbori OF so morali ves denar oddajati višjim. Za lastne izdatke so morali zahtevati dotacijo višjih odborov OF. OF in njena varnostnoobveščevalna služba je ostro kaznovala tiste, ki so izsiljevali od ljudi denar in hrano za OF, uporabljali pa so ga sami. Tako so decembra 1941 v »murgljah«¹ pri Trnovem likvidirali Ranerja, Spitzer pa je bil le ranjen. Izdajalec Cvelf je najprej zbiral denar za Ljudsko pomoč, trozil letake itd. Ko pa je začutil, da mu grozi zapor, je začel izdajati aktiviste OF in potrošil 100.000 lir, ki jih je zbral za OF. Zato je bil junija 1942 likvidiran v gostilni Žibert na Trati, med Ljubljano in Sentvidom.

Veletrgovcem in drugim podjetni-

kom, ki so prisegli na lojalnost okupatorju, uslužbenecem pa prepovedovali sodelovanje v OF, so le-ti, vključeni v matični odbor OF nameščencev, poslali protestne spomenice, tako na primer Mediču.

Prvi sekretar partijske celice pri nameščencih je bil Marijan Dermastia, ki je odšel zelo kmalu k partizanom. Nasledil ga je Milan Škerlavaj-Petrač. Člani so bili Jože Brilej, Maks Nahlik, Mara Dermastia, Ludvik Štemberger, Lado Avžlohar in Strekelj, ki je bil uslužbenec trgovine Vljaj.

Organizatorji narodnoosvobodilnega gibanja so pazili, da so imeli v vsakem večjem podjetju vsaj po enega komunisto, ki je pridobival še druge.

Takšna organizacija je bila pogoj za uspešno in dokaj nemoteno zbiranje denarja, materiala in orožja, ki so ga potrebovali v mestu. Partizanskim enotam so pošiljali cele vagnoske pošiljke. Poleg tega je narodnoosvobodilno gibanje s tem pridobivalo strokovnjake, ki so delovali pri tiskanju, gradnji skrivališč, pri vodenju blagajne, kasneje pa so sodelovali kot organizatorji uprave in načrtnega gospodarstva na osvobojenem ozemlju.

LOJZE TRŠAN

»Ringelšpil«² namesto drsališča

Vse kaže, da se ljudje vse bolj in bolj prilagajamo obdobju suhih krav. Se pravi, da se sprjaznimo s pomanjkljivostmi, s siromašenjem našega življenja, kakor da nam je tako usojeno pa smo se vdali. Vzemimo droben primer iz našega Tivolija, na katerega smo bili nekdanj ponosni. Pri tem mislim na Halo Tivoli, ki je danes že dobobra obrabljena, iztrošana, obledela in je že na zunaj videti zanemarjena.

Še slabše je pred samo Halo. Nekdanj je bilo tam pozimi zelo živahno, saj je bilo drsališče, ki je posebej prav prišlo v času zimskih počitnic, naj je bil sneg ali ga ni bilo. Samo drsališče je že sicer primer naše balkanske »šlamparije«, saj so ga morali dvakrat graditi, ker so prvič položili zanič, pcozne cevi, drugič pa so te cevi že delovale. Nekajkrat so potem odgovorni tudi pripravili led v veliko veselje Ljubljancov, nakar se je tam nenadoma pojavil mali cirkus cenene sorte. Hali Tivoli se nenadoma ni nič več splašalo, da bi polila betonsko ploščad in razveselila otroke. Našli so vsakovrstne izgovore, češ, da med ljudmi ni interesa (prav ste prebrali), da ne morejo z roblo na ploščad, da je predrago, skratka privlekli so na dan izgovore, zaradi katerih že dolgo let nimamo drsališča, ki bi nam tako prav prišlo za poceni in lepo rekreacijo.

Če bi bilo pri odgovornih dovolj volje, ne bomo zapisali denarja, ker toliko bi se ga dalo prav gotovo kje izbrskati, bi med šolskimi počitnicami imeli kam poslati svoje otroke in tudi sami bi se, vsaj naenkrat veselo zadržali, če bi bil led.

A. A.

PISMA BRALCEV

Kaj v naši Ljubljani še nimamo

Ljubljana, naše malo prISRčno mesto se je v nekaj letih obnovilo in polepšalo. Hotel Union je dobil novo preobleko in še nekaj večjih zgradb ob Miklošičevi cesti. Marsikaj je tudi videti spremenjenega na Starem trgu vključno stare zgradbe ob bregovih Ljubljani. Zares lep je pogled na stare mestne hiše s svežimi živobarvnimi pročelji. Urbaništi skrbijo, da se marsikaj ohrani tako kot je bilo davno nekoč.

Ta prvi odstavek je le uvodni, povedati pa želim nekaj drugega. Mnogo je raznih preurejenih lokalov nekoliko v starem stilu s piko moderne arhitekture. V poletnih mesecih pa zaživijo vsi. Ljubljanski dnevnik je 9. decembra lani objavil članek pod naslovom Zakaj več bifejev in manj gostiln. Zares kot gobe po dežju so zrasli bistroji, bifeji in bari, na vsakih pet korakov. Priložnosti za popivanje v vsakem času in za vse generacije nič koliko. Naj bo davek na alkoholne pijače še tako visok so točilni pultji kar »stoječki«³ vedno obkroženi z žejnimi v raznih delovnih

uniformah. Kot bi bilo vse zastonj. Lokali imenovani gostilna je sicer res manj po mestu in ti niso tako zasedeni kot prvi. Morda radi draginje splošnih prehrabmenih živil. Pomislite, od kruha dalje pa do raznega mesa se je vse tako zelo podražilo.

Nihče od pristojnih gospodarstvenikov pa se ni domislil in spodbudil, da bi kdo odprl mlečno restavracijo. Te so bile tudi že pred drugo svetovno vojno, kot se spomnim. Bile so sicer preprosto opremljene, le z nekaj mizami. Toda o hladnih zimskih dnevih si se spotoma lahko vsedel ter

okrepčal z vročim mlekom, kakavom ali čajem. Poletni pa s sladoledom in sadnim sokom. Dalo se je tudi naročiti hrenovko ali še kakšen prigrizek. Tudi razni turisti bi se posluževali takega prilagodnega predaha. Oprema tovrstne restavracije bi bila lahko tudi podoba današnji bifejski, da ne bi porabili preveč kvadrature. Menim, da bi se tudi kakšen zasebnik odličil za tak posel. Potrebna bi bila spodbuda in podpora občine ali pa kar od krajevne skupnosti.

To je moj predlog in prepričana sem, da se bo še mnogo Ljubljancov strinjalo z njim.

PAVLINA LOVŠE, SLOMŠKOVA 3, LJUBLJANA
TEL.: 321-771

Pepel ni primeren za posipanje

Bilo je še v preteklem mesecu, ko nas je poklical krajan s Prul in nam predlagal, naj v Dogovorih opozorimo vse prebivalce naše občine, da pepel ni primeren za posipanje poledenih pločnikov. S tem samo povzročimo veliko umazanije, škodujemo asfaltu in razen tega je takšna zaščita

pred poledico sploh prepovedana.

In še na nekaj nas je opozoril. Odlok mestnega sveta ne dovoljuje kurjenja na vrtovih. Opozorilo je umestno prav zdaj, ko ni več tako daleč po mladi in bi se marsikdo prav rade volje na ta način znebil navlake okrog svoje hiše.

Vpis novih članov v karate klub Forum do 16. 2. 1988

Če kaj razmišljate o svojem počutju, zdravju in vitalnosti in če želite vsaj malo pomladiti svoje telo ter nenazadnje biti sposobni samoobrambe v vsakdanjem življenju, nas obiščite in se vključite vsaj v uvodni program treninga Sankukai karateja in samoobrambe. Samoobramba še posebno priporočamo za dekleta.

Najmnožičnejši slovenski karate klub vam nudi trening za vse starostne kategorije in stopnje obvladovanja borilnih veščin ter dihalne gimnastike. Treningi so primerni za vse, kar pa ne pomeni, da niso dovolj intenzivni. Pripravljene so strokovno na najvišjem nivoju, kar vsakomur omogoča obvladovanje zahtevnih veščin in izboljšanje splošnega psihičnega in fizičnega počutja. Kdor pa želi vrhunski borbeni in tekmovalni rang bo seveda moral po uvodnem delu nadaljevati v drugih skupinah treninga borbene in demonstracijske ekipe. Za najbolj zagrete je seveda možen tudi hitrejši tempo napredovanja, seveda, če imajo na voljo dovolj prostega časa.

Število naših članov že presega številko 600, zato so odprte tudi vse možnosti novim trenerskim kadrom.

Poleg kvalitetnih treningov je poskrbljeno tudi za družabnost na občasnih prireditvah in praznovanjih ter letnih in zimskih karate šolah po nižjih cenah v letoviških krajih.

Obiski tujih mojstrov z Japonske so običajno enkrat letno, kar omogoča članom treninge in srečanje z velikimi mojstri svetovnega karateja.

Pionirji imajo treninge v ločenih skupinah pionirske karate šole v zgodnejših urah in po prilagojenem tehničnem ter zabavnem programu. Seveda so v to vključeni tudi VIDEO karate filmi.

TRENERJI: Vlado Paradžnik glavni trener za Sankukai in Shito-Ryu karate v Jugoslaviji – mojster 5. DAN; Slavko Šorotar mojster karateja 3. DAN; Miha Lavrič mojster karateja 1. DAN; Bojan Puklavac mojstrski kandidat 1. DAN ter 16 pomočnikov.

Treningi so v telovadnicah na VIČU, BEŽIGRADU in v CENTRU od ponedeljka do četrta za vsako skupino dvakrat v tednu. Po napornem delu in šoli se nam pridružite in postali boste sveži in močnejši!

SLAVKO ŠOROTAR

KS Tabor

Spet počitniške dejavnosti – Zimske počitnice so tu. Snega ni in mnogi šolarji, ki so želeli uživati zasluženih 14 dni počitnic na snegu, so ostali tako rekoč praznih rok. Da pa jim ne bo dolgčas in da starše v službah ne bo skrbelo, kje so in kaj delajo njihovi otroci, je tudi letos zveza prijateljev mladine poskrbela za prijetne urice. Otroci Tabora in Ledine bodo letošnje zimske počitnice lahko zelo prijetno preživljali vsako dopoldne v prostorih KS Ledine. Obe DPM – Tabora in Ledine bosta z mentorico Barbaro Udovič in dijakinjami vzgojiteljske šole poskrbeli, da bodo otroci lahko risali, oblikovali glino, sestavljali razne like, strigali, delali pustne maske, žgali v les orname, se igrali in še kaj.

Ob lepem vremenu pa bodo šli na izlet, morda – seveda, če bo sneg – celo na smučanje in sankanje. Članice DPM pa bodo vsak dan pripravile tudi okusno malico.

***

Kaj pa Pust – Ob načrtovanju počitniških dejavnosti v zimskih počitnicah pa tako pri Partizanu kot v DPM Tabor že razmišljajo tudi o pustovanju. V telovadnici bo Partizan pripravil na pustni torek rajanje s plesom in glasbo. DPM pa načrtuje na pustno soboto pravo pustno zabavo v dvorani KS Tabor s krofi in čajem.

***

Smučarski tečaji polno zasedeni – Že od 18. januarja teče v organizaciji Partizana Tabor prvi smučarski tečaj. Trajal bo do 22. januarja. Takoj za njim bo drugi tečaj – od 25. do 29. januarja. V tečaje se je prijavilo 150 tečajnikov. Vozijo se dnevno na Zatrnik oziroma na Pokljuko. Cena tečaja je 55.000 dinarjev.

Oba tečaja sta tako rekoč zasedena, več informacij pa lahko dobite vsak dan v društveni pisarni, od koder tudi sporočajo, da zaradi popravila parketa v veliki dvorani od 16. do 31. januarja ne bo telovadbe.

TATJANA PUST

KS Gradišče

Seja predsedstva KK SZDL Gradišče – V decembru so se sestali novoizvoljeni člani predsedstva KK SZDL Gradišče. Po informaciji o poteku občinske konference SZDL in razpravi na njej, so osvežili tudi glavne programske usmeritve sprejete na volilni konferenci KK SZDL Gradišče. Poudarili so, da bomo v prihodnje še bolj skrbeli in pomagali pri delu terenskih odborov SZDL. KK SZDL naj bi se osredotočila na tri probleme: na obravnavo aktualnih perečih vsakdanjih problemov, na utrjevanje hišne samouprave in na javno razpravo o ustavnih spremembah, kjer naj bi sodelovali vsi krajinj. Več podpore bomo morali dati tudi delu in stališčem delegacij. Člani predsedstva so se seznanili s problemi društva upokojevence ter nujni večji angažiranosti pri oskrbi starejših krajanov na domu. V zvezi s socialno pomočjo so poudarili, da bi morali porabiti čim manj sredstev za režijo.

***

Komisija za kulturo pri svetu KS – Komisijo vodi Draga Tarman. V preteklem letu je pripravila za naše krajevne vrste ogledov razstav in omogočila obisk koncertov ter drugih kulturnih prireditev. Komisija je sodelovala tudi pri pripravah za novoletni program ob tovariškem srečanju. Takoj po novem letu pa je 6. januarja povabila krajevno Narodno galerijo na ogled razstave Evropski slikarji iz Ermitaža v Leningradu. Pod vodstvom kustosa pedagoga je bil ogled razstave za krajevno izjemno kulturno kuznetvo. Komisija je omogočila krajanom tudi nabavo vstopnic za slavnostni koncert ob 40-letnici Slovenske filharmonije v Cankarjevem domu.

KS Kolodvor

Seja predsedstva – Predsedstvo KK SZDL je na svoji seji 12. januarja obravnavalo pasivnosti delegatov in opozorilo tudi na problem, ki ga povzroča nezainteresiranost in neudeležba delegatov na sejah. To ni le problem KS Kolodvor, ampak širše skupnosti. Na tej seji je predsedstvo podalo tudi predloge za srebrne značke.

***

Smernice – Na seji OO ZK so 13. januarja podali smernice za nadaljnje delo organizacije v letu 1988. Za novega sekretarja so izvolili Jožeta Gogala.

***

Obnova starih zgradb – Pohvalo prav gotovo zasluži podjetje Volna, ki je obnovilo v svojem lokanu na Miklošičevi 34, hrastove izložbe in očistilo pilastre. S tem je poskrbelo za lepši izgled celotne zgradbe. Ne bi bilo slabo, če bi zgledu sledili tudi drugi.

Naslednji svetel primer, ki zasluži pohvalo za stilo ureditev vogalne zgradbe na Tavčarjevi in Cigaletovi je podjetje Volan. Tako obnovi bi zaslužila tudi zgradba Miklošičeve 34 (Pražakova 11, delo arhitekta Šubica, tudi Nebotičnik je njegovo delo), kjer propadajo zelo zanimiva stilna hrastova vrata. Grajo pa zasluži obnovljeni butik s kruhom, ki gotovo ne ustreza higienskimi, prodajnim in estetskimi merilom. Problem je vhod, ki je skupen tako kupcem in dostavljalcem, kar ni higiensko.

***

Kam po osnovna živila? – Krajinj Kolodvora se pritožujejo, ker še vedno niso uredili zadevo z Merkatorjem, ki je nehal prodajati nekatera osnovna živila, kot je na primer moka. Že pred časom smo pisali, da bi Mercator hotel tu uvesti trgovino z luksuznim blagom, vendar pa so se krajinj uprli, saj prav tu primanjkuje trgovin z osnovnimi živila. Krajinj upajo, da bo ta gordijski vozol presekal občinska skupščina v njihovo korist.

***

Več zelenja – Hkrati z gradnjo na Slomškovi bo v KS Kolodvor potekala tudi ozelenitev in za ureditev parka pri Železniški in avtobusni postaji. Krajinj upajo, da bodo lažje zadihali, saj jih z vseh strani zastrupljajo izpušni plini.

***

Hitra intervencija – Da ne bomo le grajali komunalo, pa še tole. Na intervencijo KS Kolodvor je komunala v kratkem času zamenjala pokrov nad kanalizacijo pred zgradbo ŽGP na vogalu Pražakove ... KS Kolodvor si želi več takih izjem.

DOLORES PODBEVŠEK

DOGOVORI

Ustanovitelj in izdajatelj je Občinska konferenca SZDL Ljubljana Center.

Glasilo je leta 1979 dobilo srebrno priznanje Osvobodilne fronte slovenskega naroda.

Svet za časopisno in informativno dejavnost:

Vid Štempihar (predsednik), člani: Svit Arambasič, Lojze Cepuš, Niko Isajevič (glavni in odgovorni urednik), Tone Kovačič, Zmaga Obstetar, Vesna Pfeifer, Irena Potrč (namestnica predsednika), Ksenija Preželj, Vili Pšeničny, Janko Regnar, Tatjana Pust, Tomaž Skale, Anica Žalik, Mitja Košir.

Uredniški odbor:

Lojze Cepuš, Matija Čož (tehnični urednik), Niko Isajevič, Lili Kranjc, Aleša Meško, Jurij Popov, Ksenija Preželj, Tatjana Pust, Lojze Tršan.

Izhaja tritedensko v 15.000 izvodih. Rokopisov ne vračamo.

Uredništvo: Kardeljeva 8, p.p. 191. Tel.: 214-296, 223-510, 223-509. Ziro račun pri SDK Ljubljana 50101-678-47644, OK SZDL Ljubljana Center.

Tisk: ČGP »Delo«, Likozarjeva 1, Ljubljana. Glasilo prejemajo vse družine v občini brezplačno na domove.